

Návrh malých vodních nádrží

konference Vodní nádrže 2019
23. a 24.10.2019
Brno - hotel Orea Voroněž

Petr Doležal

AGROPROJEKT PSO s.r.o.

Slavičkova 840/1b 638 00 Brno, ČR www.agroprojektpso.cz tel: (+420) 533 033 999

Petr Doležal¹, Jana Konečná², Petr Karásek²,

1 Agroprojekt PSO, s.r.o., Slavičkova 840/1b, 638 00 Brno, Czech Republic, tel.+420 777 291 646, petr.dolezal@agroprojektpso.cz

2 VÚMOP v.v.i., Lidická 25/27, 602 00 Brno, Czech Republic

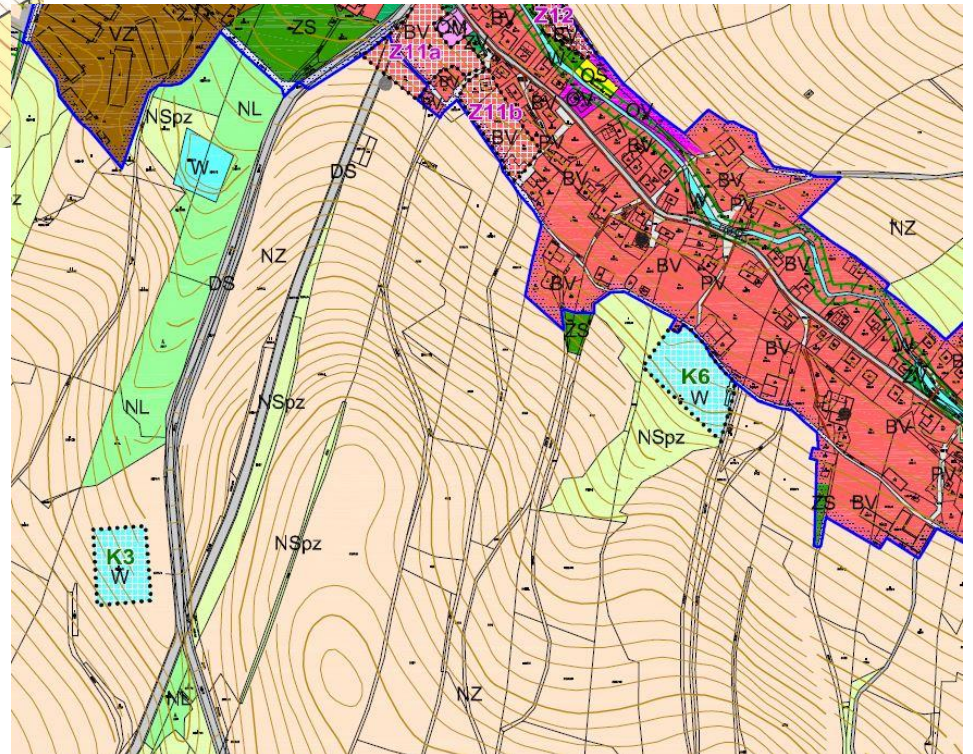
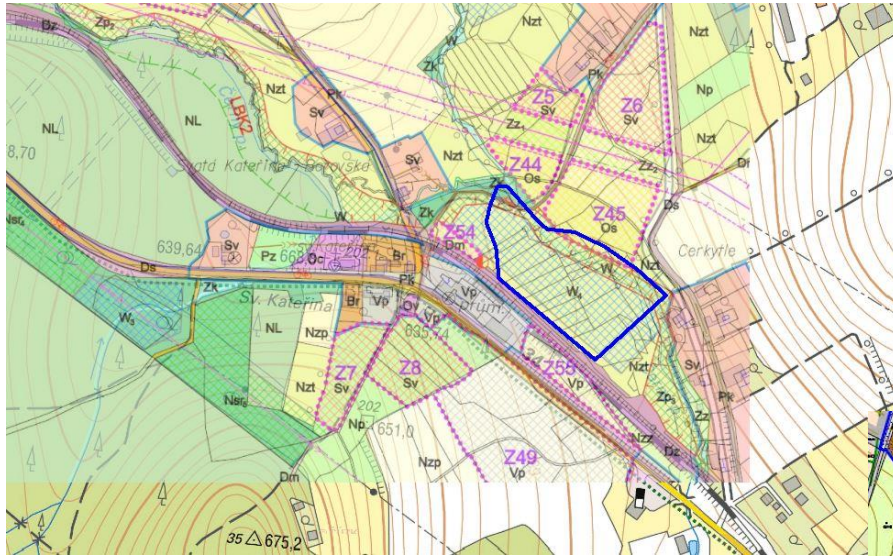
Výchozí impulz

- Projekt TAČR: QJ1620040 Optimalizace ochrany vody a půdy v povodí vodních zdrojů s ohledem na udržitelné systémy zemědělského hospodaření.
- Povodí Kuřimky a Bílého potoka – analýza územních plánů
- ÚP – Kuřimka – pouze dvě nádrže (jedna realizovaná)
- ÚP – Bílý potok - 31 nádrží (16 profilů vhodných k posouzení)

Návrh malých vodních nádrží

- Analýza současného stavu
  - ÚP nevhodné profily (projekt)
  - Živelné navrhování v závislosti na dotačních titulech (OPŽP)
  - Potřeba koncepčních podkladů – PÚ – situace širšího území

UKÁZKA PROFILŮ – ÚP – Bílý potok

Návrh malých vodních nádrží

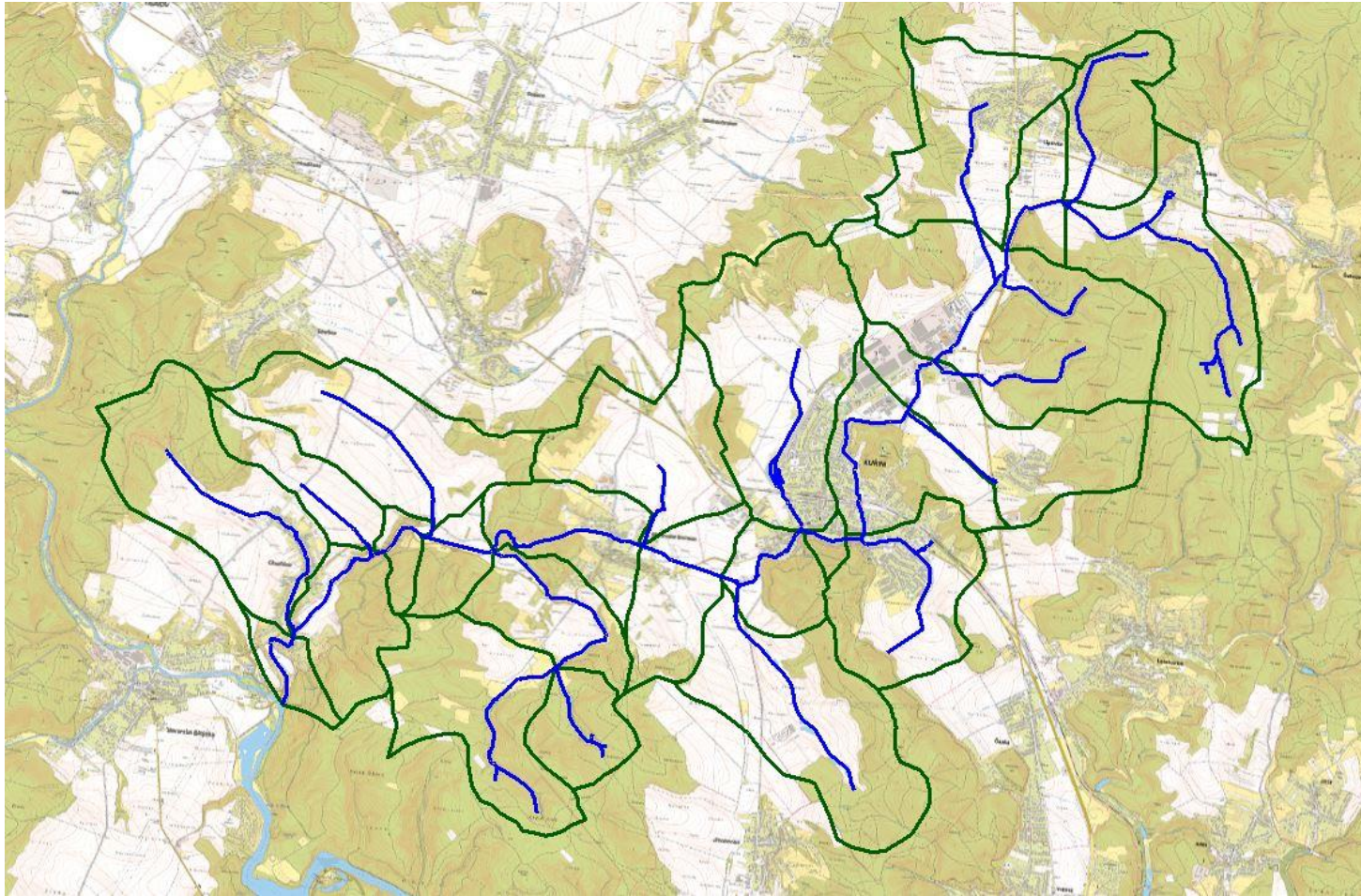
- Cíl – nalézt metodu, která umožní vybrat profil údolní nádrže:
  - Využití prostředí GIS – analýzy,
  - využití dostupných dat – digitální podoba,
  - maximum analýz automatizovaně,
  - vytvoření podkladů k dalším návrhům a analýzám (účinnost, optimalizace).
- Zjednodušení
  - Polohopisný podklad - mapa ZM10, resp. Ortofotosnímky,
  - poloha vodotečí vychází z databáze DIBAVOD,
  - výškopisný podklad - DMR4G, resp. DMR5G,
  - druh pozemků a způsob využití využitý k vyznačení omezení vychází - veřejně přístupné údaje – portál ČÚZK,
  - není posuzována vhodnost z hlediska dostupnosti materiálu na stavbu hráze,
  - není posuzována ekonomická efektivnost.
  - Posouzení účinnosti navržených profilů nádrží slouží hydrologická data ve vybraných profilech poskytnutá ČHMÚ (tvary N-letých teoretických povodňových vln).
  - Simulace srážko-odtokového procesu je řešena srážko-odtokovým modelem, který využívá schematizace povodí systémem ploch, kanálů a nádrží.

Metoda řešení

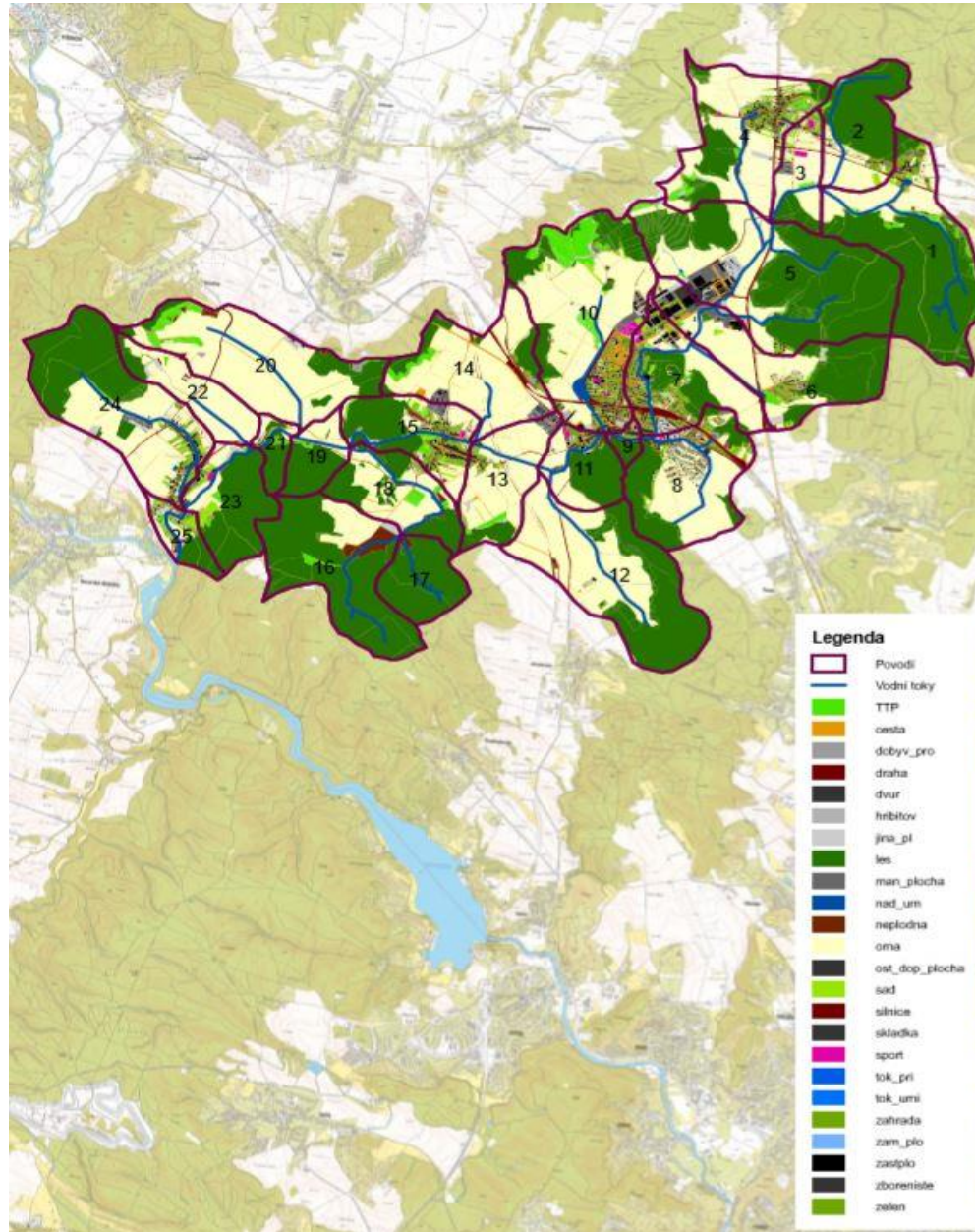
- Tři fáze
  - **První fáze** – automatizovaná analýza morfologie (DMT), druhu pozemků a hydrografické sítě. Výsledkem je vymezení ploch možných profilů.
  - **Druhá fáze** – dopřesnění polohy nádrží a určení jejich parametrů (výška hráze, objemy). Sestavení matematického modelu – srážko-odtokový model.
  - **Třetí fáze** - Optimalizace navrženého systému z pohledu účinnosti – simulace, varianty posouzení výsledků (HEC-HMS).

První fáze – praktická ukázka (povodí Kuřimky) – 25dílčích povodí

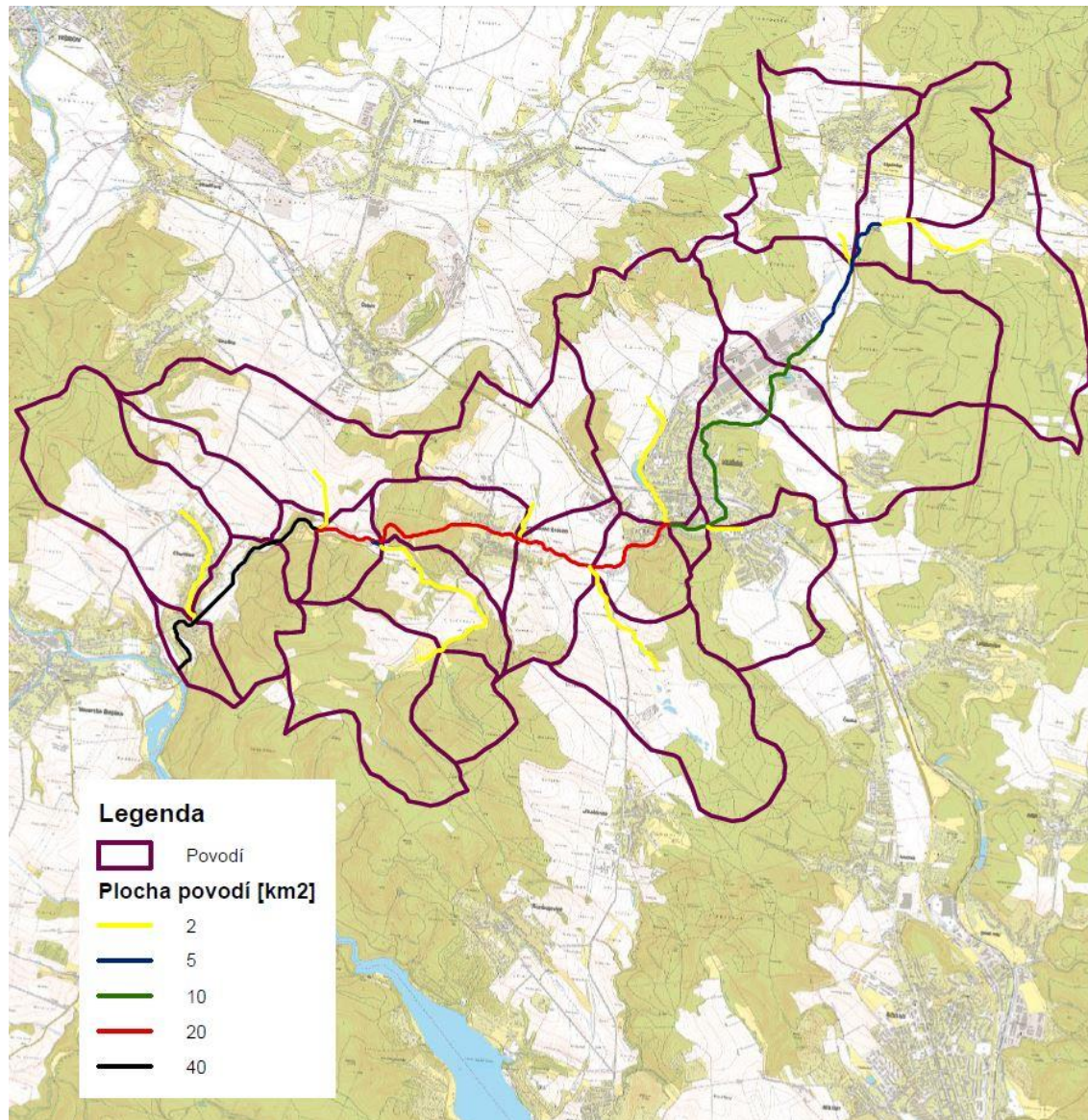

První fáze – druhy pozemků

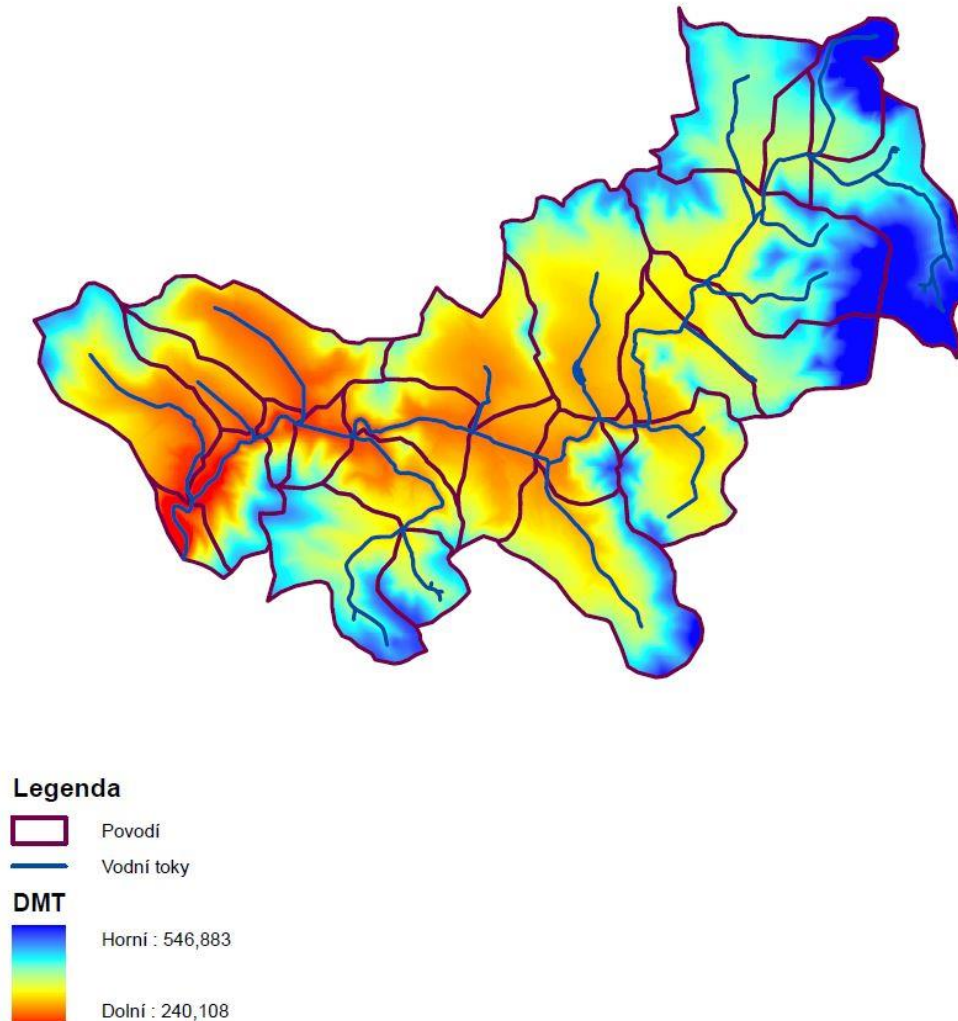

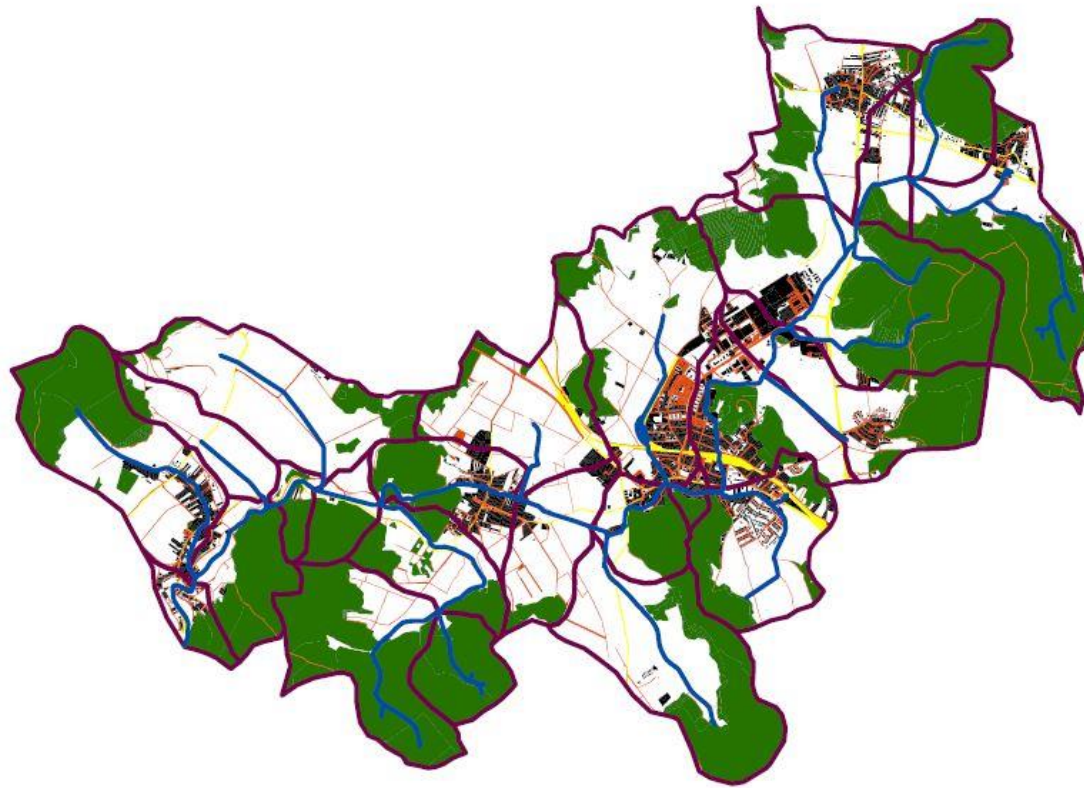
První fáze – plocha povodí (ovlivnění nádrže) – určitý ukazatel jejich celkové účinnosti

První fáze – DMT – vymezení dílčích povodí (automatizovaně – podklad pro HEC-HMS)

První fáze – nevhodné plochy (omezení)

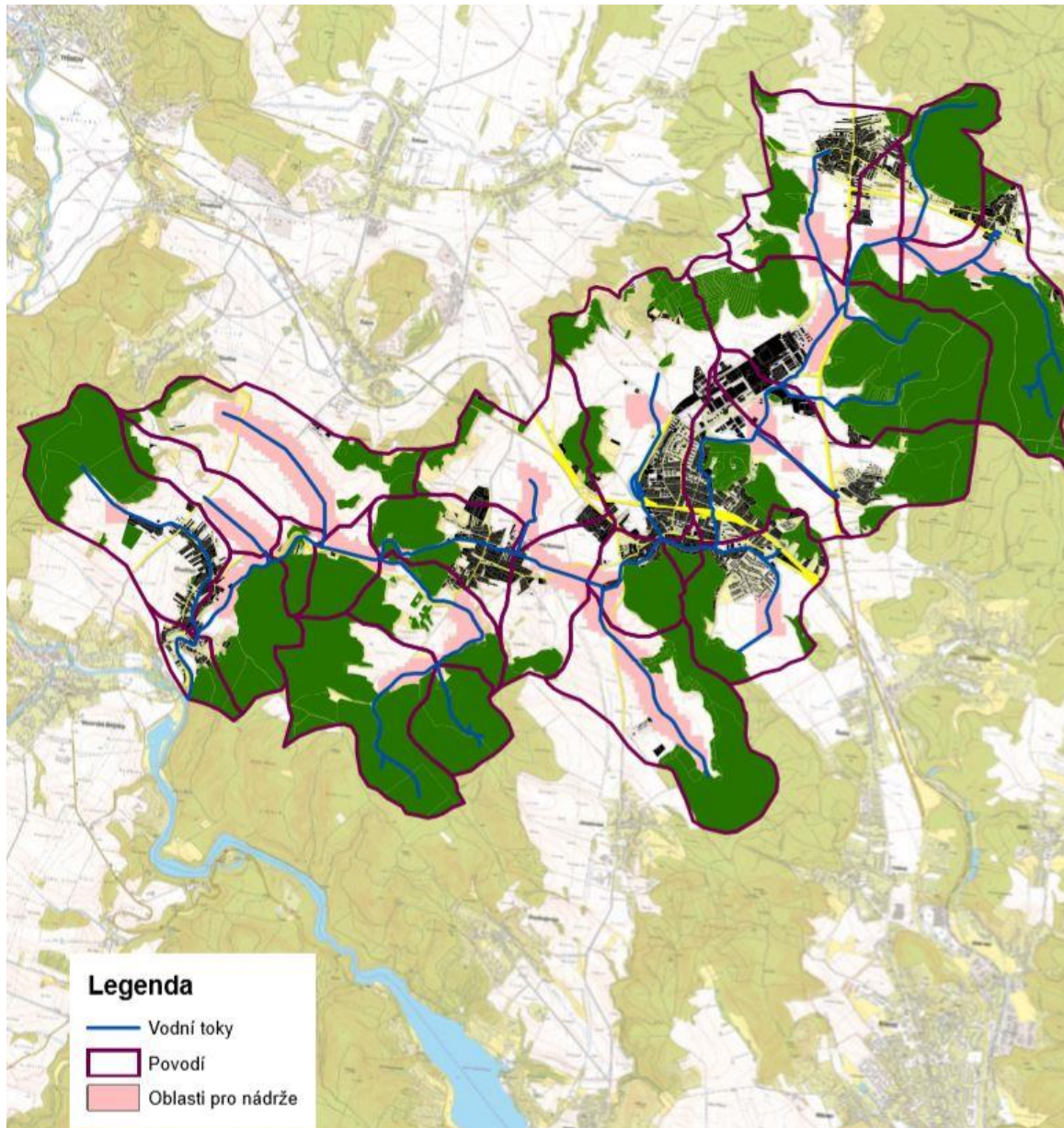

Legenda

- Povodí
- Vodní toky
- Cesty
- Lesy
- Silnice a dráha
- Zastavěná plocha

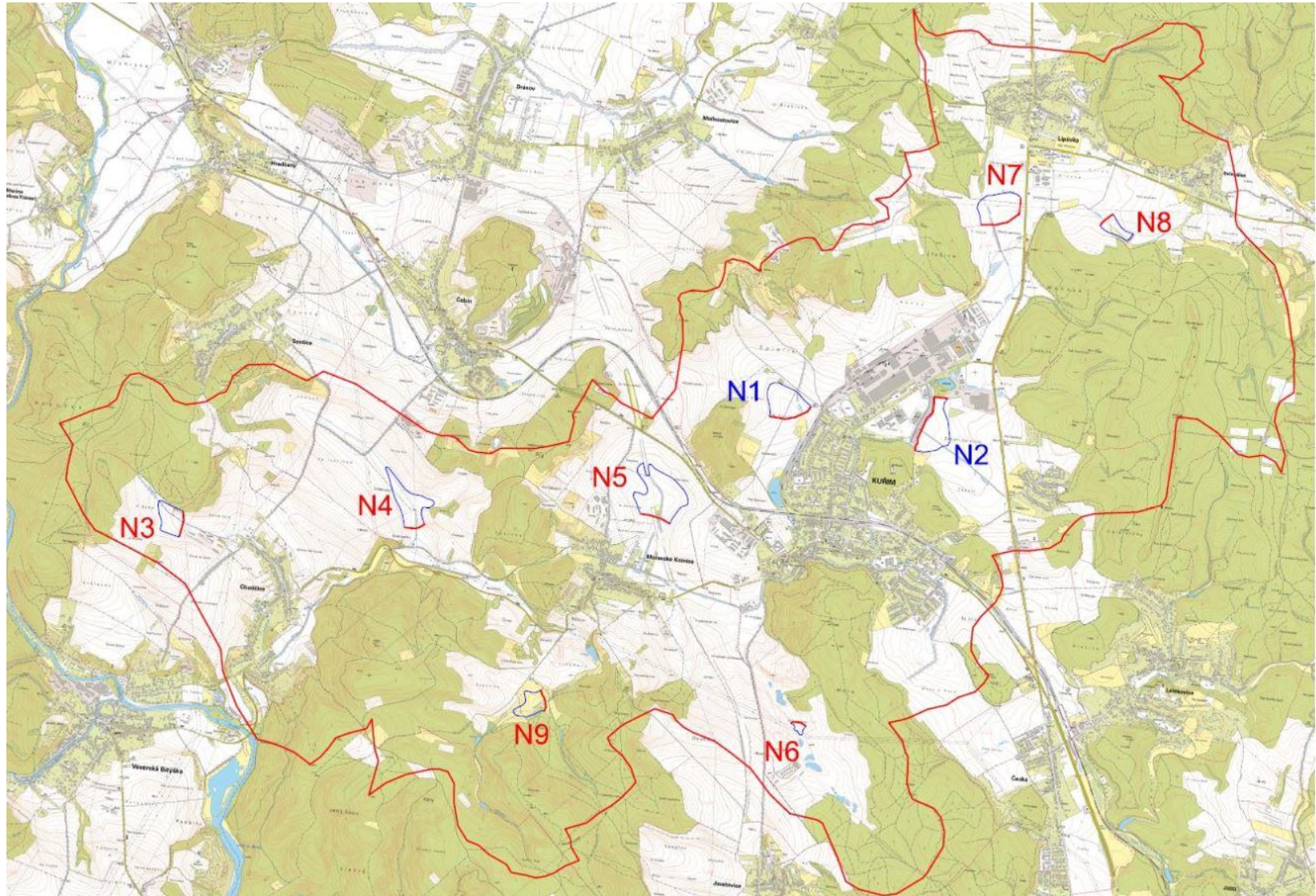
První fáze – vhodné plochy

Druhá fáze – vhodné profily

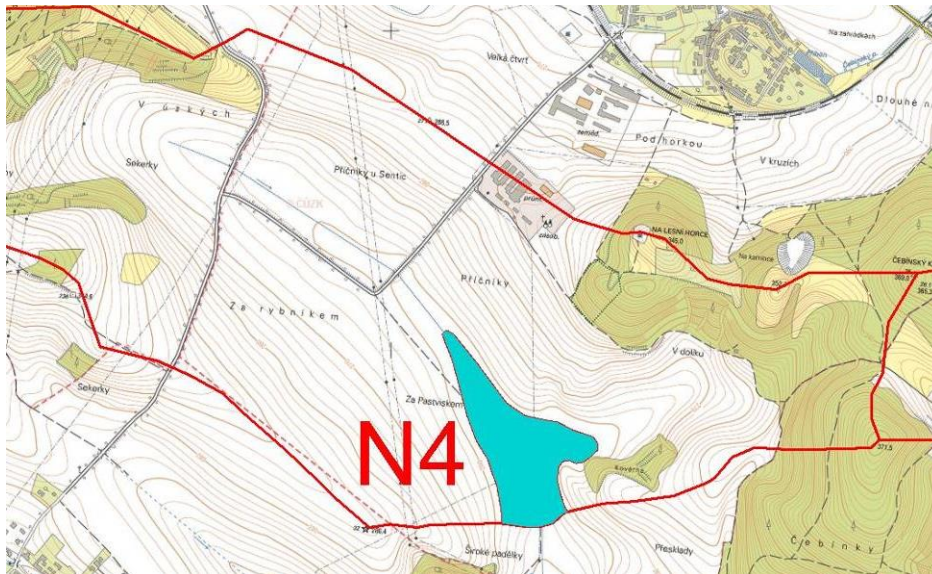
– dopřesnění nad ZM10

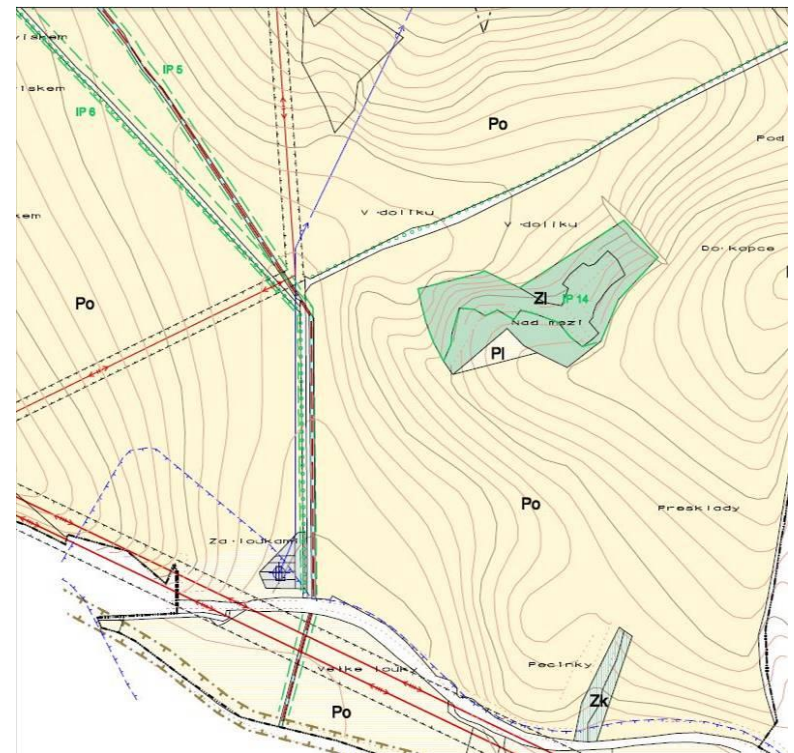

Ukázka dopřesnění-podklady pro simulaci – omezení TI

Elektrické vedení VVN a VN (červená barva) a vodovod (modrá barva) .

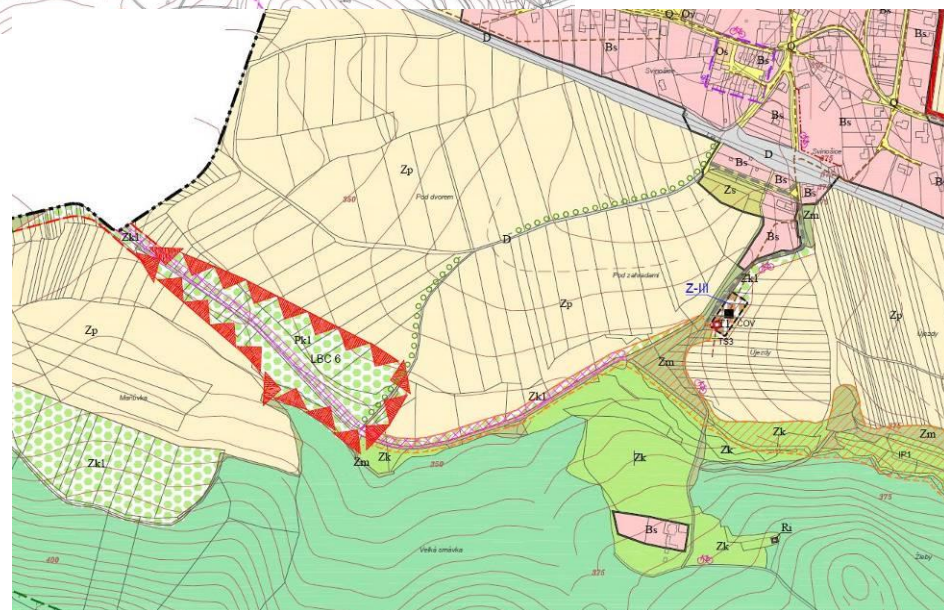
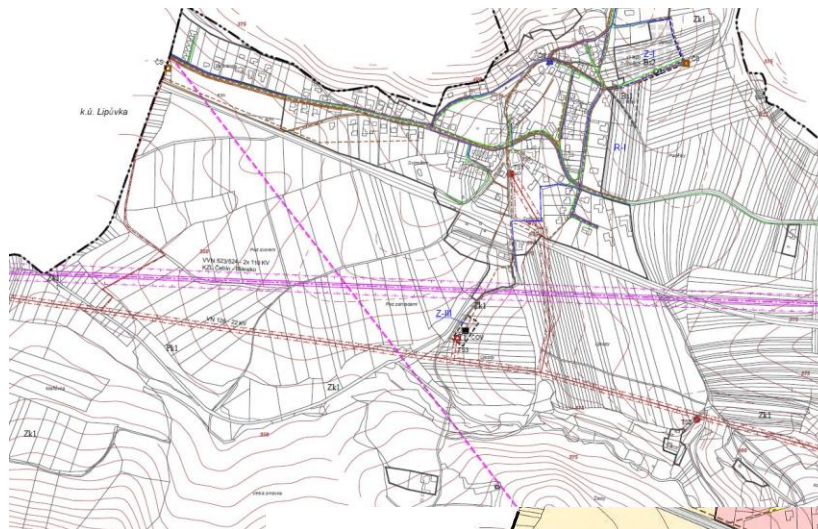
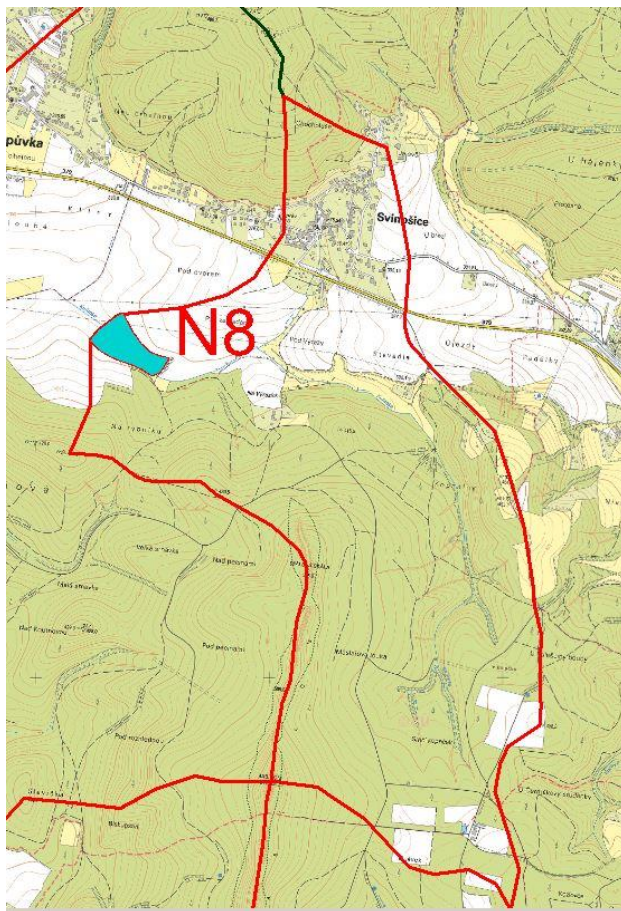

Plocha povodí	2.85	km ²
Plocha nádrže	6.7	ha
Roční úhrn srážek	576	mm
q_a - dlouhodobý průměrný spec. roční průtok	1.8	l/(s.km ²)
Q_a - dlouhodobý průměrný roční průtok	0.0051	m ³ /s
Pravděpodobnost překročení Q_r	80	%
Suchý rok $Q_{r,80}$	0.002	m ³ /s

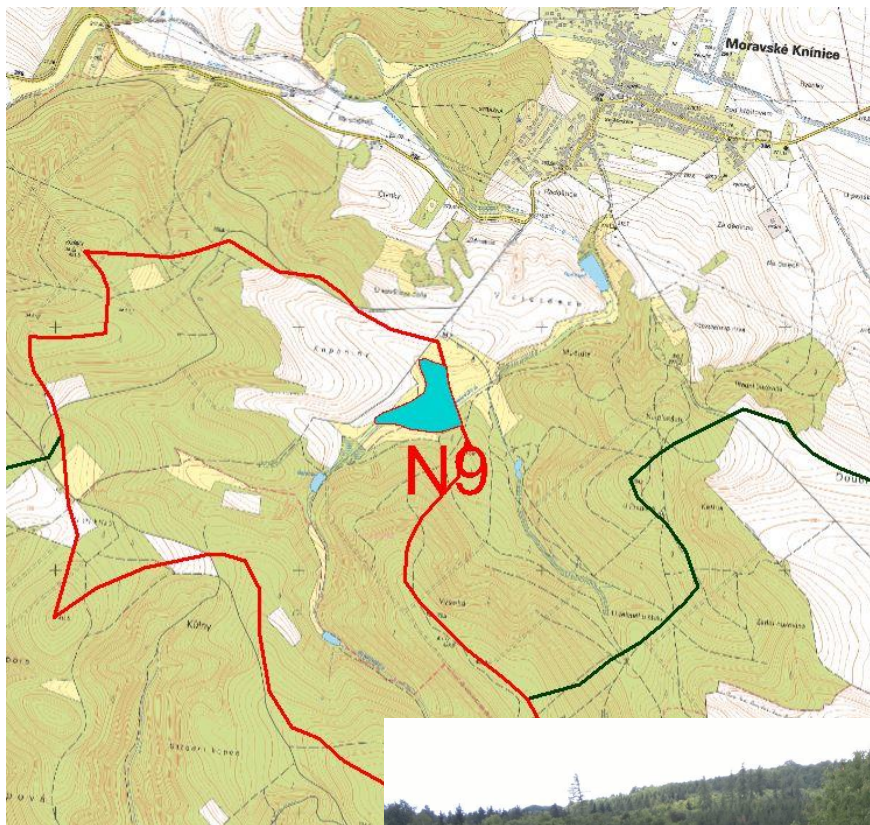
Ukáзка dopřesnění-podklady pro simulaci

Plocha povodí	3.18	km ²
Plocha nádrže	8.3	ha
Roční úhrn srážek	576	mm
q_a - dlouhodobý průměrný spec. roční průtok	1.8	l/(s.km ²)
Q_a - dlouhodobý průměrný roční průtok	0.0057	m ³ /s
Pravděpodobnost překročení Q_r	80	%
Suchý rok $Q_{r,80}$	0.003	m ³ /s

Ukázka dopřesnění-podklady pro simulaci

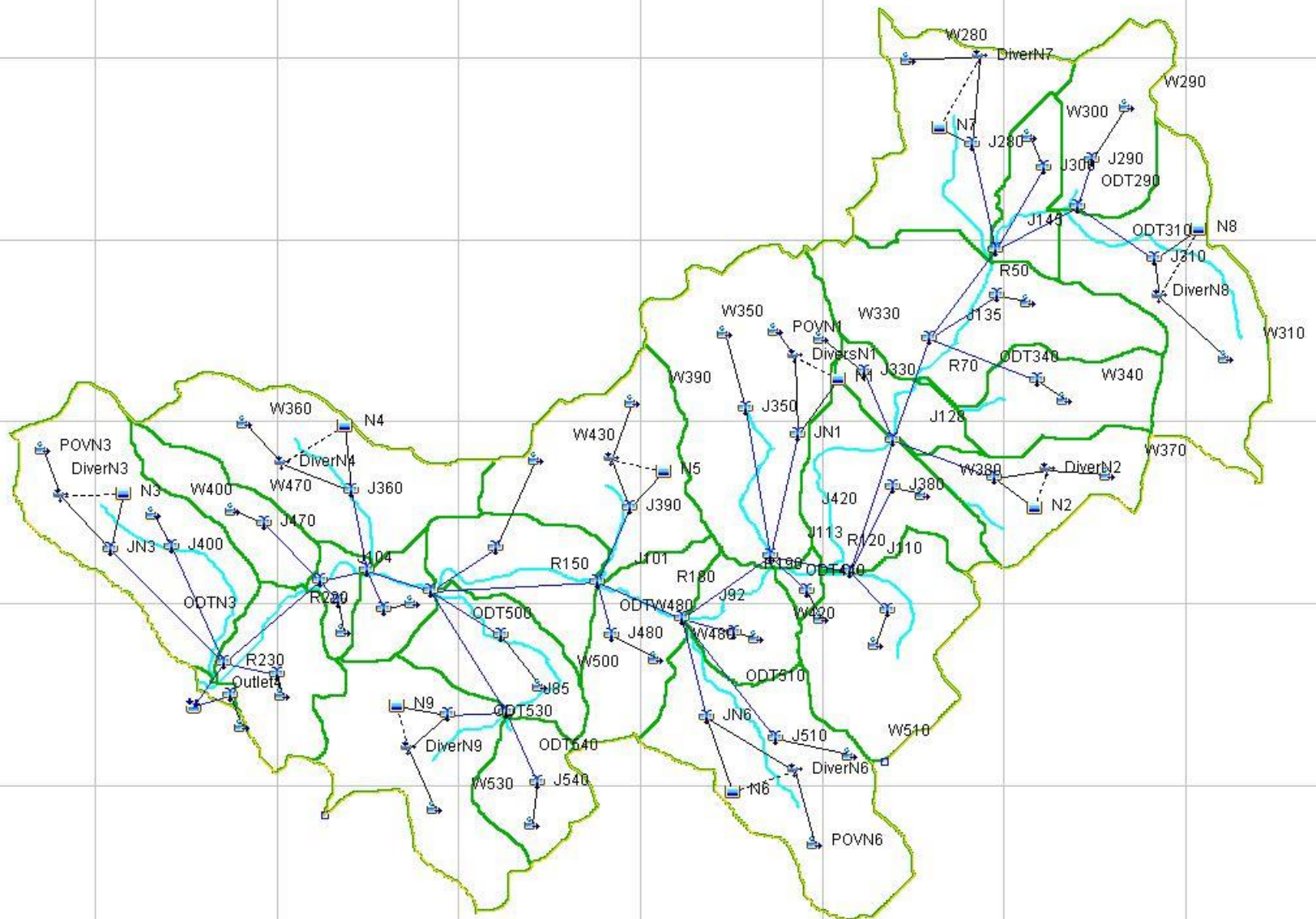

Plocha povodí	2.64	km ²
Plocha nádrže	3.7	ha
Roční úhrn srážek	576	mm
q_a - dlouhodobý průměrný spec. roční průtok	1.8	l/(s.km ²)
Q_a - dlouhodobý průměrný roční průtok	0.0047	m ³ /s
Pravděpodobnost překročení Q_r	80	%
Suchý rok $Q_{r,80}$	0.002	m ³ /s

Druhá fáze – srážko-odtokový model

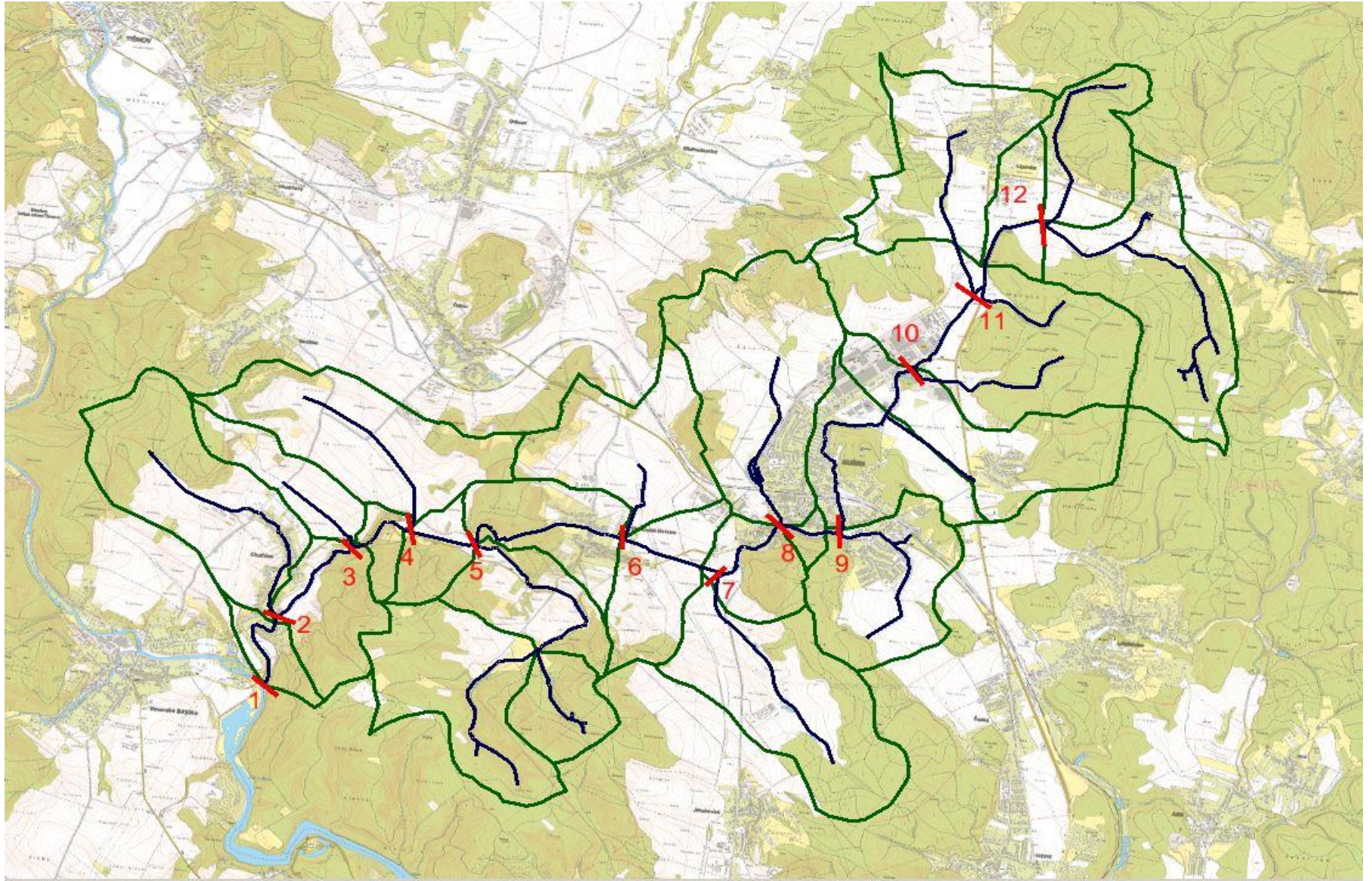

Třetí fáze – simulace SOP

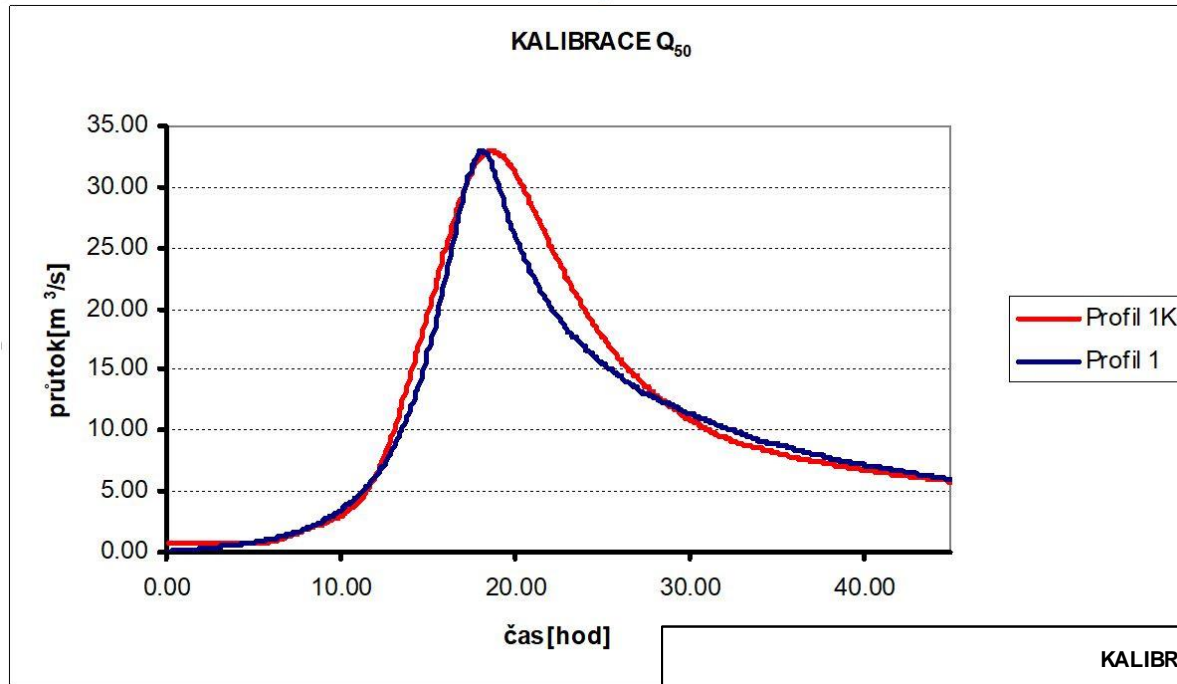
- Kalibrace modelu – tvary teoretických hydrogramů dle ČHMÚ (N=50 a 100 let)
- Posouzení variant
  - VAR1 – pouze dvě nádrže dle ÚP
  - VAR2 – devět nádrží (DN=300 mm - předpouštění)
  - VAR3 – uzavřené výpusti – maximální retence

Kalibrace modelu - profil

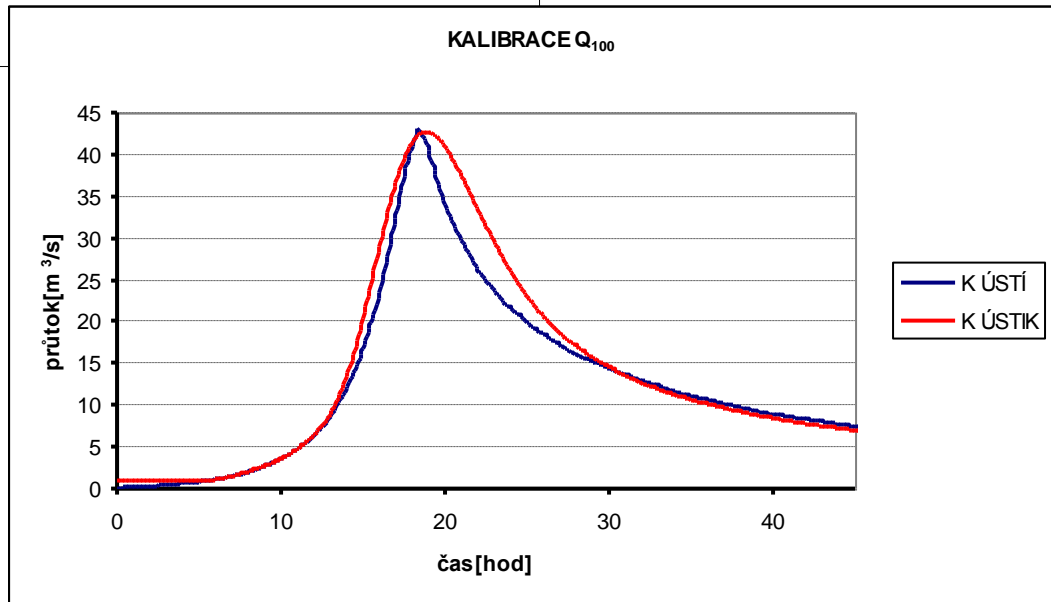
Výsledek kalibrace – uzávěrový profil

Hodnoty kritéria Nash-Sutcliffe

Profil č.	Q_{50}	Q_{100}
1	0.962	0.941
2	0.962	0.940
3	0.964	0.937
4	0.966	0.943
5	0.971	0.939
6	0.973	0.950
7	0.985	0.964
8	0.976	0.950
9	0.966	0.946
10	0.967	0.964
11	0.952	0.956
12	0.959	0.974

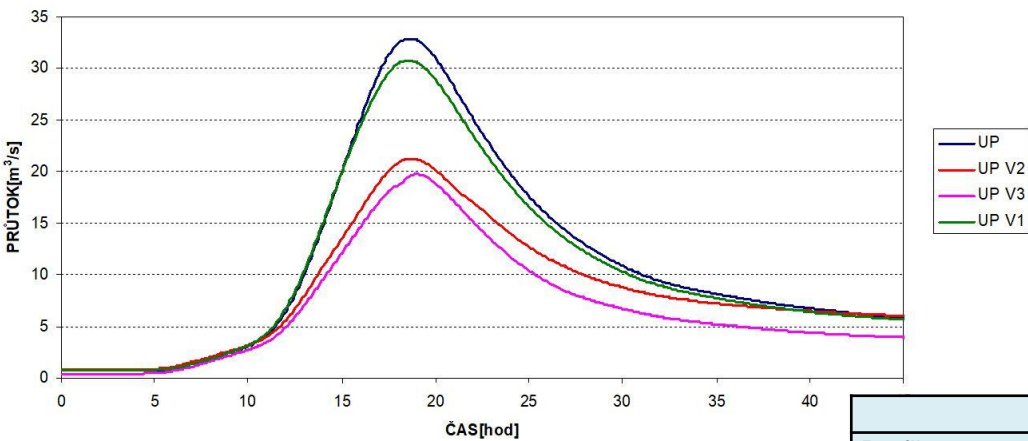
Červená barva – simulace
Modrá barva - ČHMÚ

Srovnání variant – uzávěrový profil

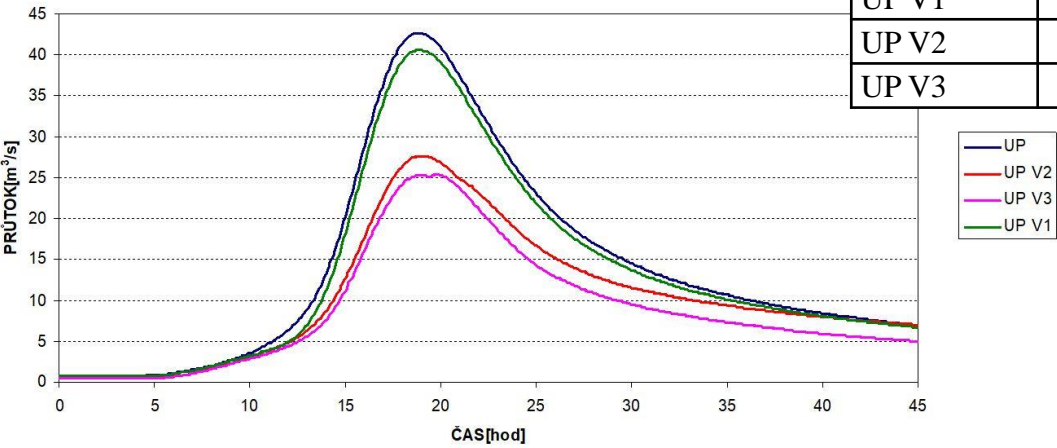
TRANSFORMACE Q₅₀ KUŘIMKA UZÁVĚROVÝ PROFIL

UP – teoretický hydrogram ČHMÚ
UP V1 - VAR1
UP V2 - VAR2
UP V3 - VAR3

N=50 let			N=100 let		
Profil, varianta	Kulminační průtok [m³/s]	Dosažená kulminace [%]	Profil, varianta	Kulminační průtok [m³/s]	Dosažená kulminace [%]
UP	32.88	100	UP	42.69	100
UP V1	30.78	93.6	UP V1	40.61	95.1
UP V2	21.24	64.6	UP V2	27.65	64.8
UP V3	19.76	60.1	UP V3	25.38	59.4

TRANSFORMACE Q₁₀₀ KUŘIMKA UZÁVĚROVÝ PROFIL

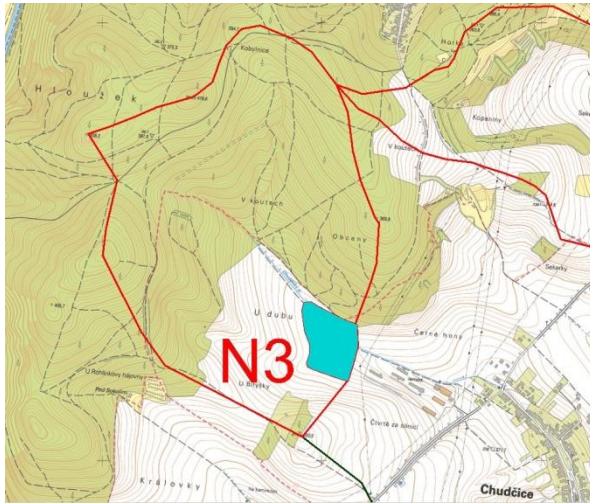

VAR1- 7%
VAR2 – 35%
VAR3 – 40%

ZÁVĚR

- Prezentovaná metoda umožní s využitím moderních programových prostředků a veřejně dostupných dat vybrat profily malých vodních nádrží s retenčním účinkem.
- Poskytne podklad pro analýzy z pohledu ekonomické efektivnosti.
- Umožní rámcově připravit profily hrází pro potřeby územního plánování tak, že se bude jednat o profily využitelné vzhledem k morfologii území a omezení zastavěností a druhem pozemku.
- Retenční funkce může být nahrazena funkcí zásobní. Pokud budeme nádrže uvažovat jako zásobní, je potřeba u vybraných profilů posoudit hydrologickou bilanci. Pokud není prokázáno dostatečné množství vody (kladná hydrologická bilance) je návrh takové nádrže neopodstatněný.

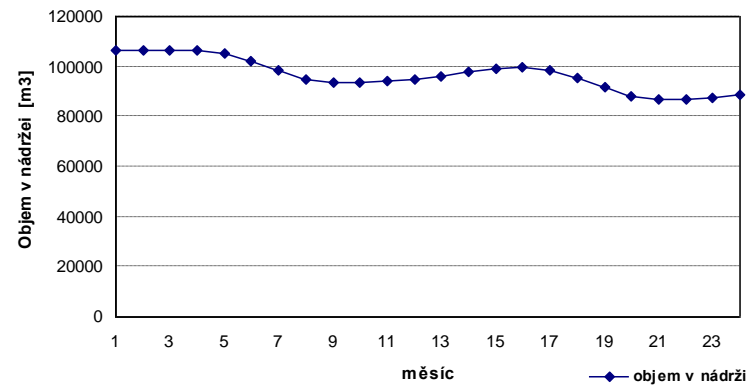
Ukázka změny účelu – krajinotvorná nádrž

Plocha povodí	1.629	km ²
Plocha nádrže	4.4	ha
Roční úhrn srážek	576	mm
q_a - dlouhodobý průměrný spec. roční průtok	1.8	l/(s.km ²)
Q_a - dlouhodobý průměrný roční průtok	0.0029	m ³ /s
Pravděpodobnost překročení Q_r	80	%
Suchý rok $Q_{r,80}$	0.001	m ³ /s

Změna objemu v suchém roce

Uvažovaný zásobní objem byl cca 106500 m³

DĚKUJI ZA POZORNOST